

Takauksen myöntäminen Turun seudun puhdistamo Oy:lle

Kaupunginhallitus 02.09.2024 § 258
897/02.05.06/2024

Valmistelija: hallintojohtaja Suvi Posio, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Turun seudun puhdistamo Oy:llä on tulossa vuosien 2025-2026 aikana rahoitustarpeita, jotka on perusteltua kattaa neljän suurimman osakkeenomistajakunnan myöntämällä omavelkaisella takauksella ja sitä vastaan nostettavilla rahoituslaitoslainoilla. Malli on siis sama, mitä on käytetty muun muassa yhtiön poistoputkihankkeen rahoituksessa. Takauksen vastavakuudeksi yhtiö on velvollinen antamaan yrityskiinnitykseen tehtyjä panttikirjoja määrän, joka vastaa 50 % lainan pääomasta. Haettavan takauksen yhteismäärä on 35 milj. euroa, mikä koostuu alla esitetystä rahoitustarpeesta seuraavasti:

Ensimmäiseksi, yhtiöllä on 5.1.2025 erääntymässä Kuntarahoituksen 10 milj. euron bulletlaina, joka pitää jälleenrahoittaa uudella pitkäaikaisella lainalla. Erääntyvän lainan korko on 4,17 % eli nykyisen korkotason vallitessa on todennäköistä, että uuden nostettavan lainan korko asettuu matalammalle tasolle kuin vanhan lainan korko.

Toisena rahoitustarpeena yhtiön Svenska Handelsbankenin rahoittaman kone- ja laiteleasingin rahoitussopimuksen viimeinen optiokausi päättyy 30.1.2026. Leasing-sopimuksen jäännösarvo on noin 15 milj. euroa. Yhtiö on velvollinen lunastamaan kohteen itselleen jäännösarvosta tai osoittamaan ostajatahoksi kolmannen ulkopuolisen tahon. Yhtiö on analysoinut eri vaihtoehdot ja päätenyt siihen, että lunastamalla kohde omaksi päädytään parhaaseen taloudelliseen lopputulokseen.

Kolmanneksi, yhtiöllä on käytössä kaupungin konsernitiliin liitetyn pankkitilin tililimiitti, josta 31.12.2023 oli käytössä noin 7,6 milj. euroa. Vuoden 2024 loppuun mennessä tililimiitin arvioidaan olevan noin 10 milj. euroa negatiivinen. Saldo muodostuu yhtiön rakennusaikaisesta rahoittamattomasta lainajäännöksestä sekä talousarvion mukaisista hankkeista, joita varten yhtiö ei ole erikseen nostanut lainaa (maalaisen tilan käyttöoikeuden osto vuonna 2017, jälkiselkeytysaltaiden pinnoitus hiilidioksidikorroosion vuoksi vuosina 2021-2026 sekä hallintorakennuksen kehittäminen vuosina 2023-2024). Tililimiittiä ei ole tarkoitettu pitkäaikaiseen velkaantumiseen, minkä vuoksi limiitin negatiivinen saldo on syytä konvertoida yhtiön pitkäaikaiseksi velaksi.

Uudelleenrahoituksen toteutus vaatii rahoituksen hakemista rahoituslaitoksilta. Rahoituksen saaminen vaatii omistajien takausta.

Takaukset ja vastavakuudet

Kuntalain (410/2015) 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Hallituksen esityksen (HE 268/2014)

mukaan merkittävänä taloudellisena riskinä voitaisiin pitää esimerkiksi tilannetta, jossa takausvastuun realisoituminen vaarantaisi kunnan koko toiminnan tai vastaisi suuruudeltaan muutoin huomattavaa osaa kunnan talousarviosta. Edellytysten täytyminen tulisi arvioida jokaisen toimenpiteen osalta erikseen. Toimenpiteitä tehtäessä kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla. Tällä tarkoitetaan sitä, ettei vaadittavien vastavakuuksien tarvitse kattaa koko takaukseen liittyvää riskiä, vaan kunnan riskien hallinnan näkökulmasta riittävän osan. Kunnan on itse määritettävä vaadittavien vastavakuuksien suuruus ottaen huomioon olemassa olevan riskin todennäköisyys ja laajuus. Lisäksi kunnan on tapauskohtaisesti harkittava, kuuluuko toimenpide kunnan toimialaan.

Kyseessä olevan toiminnan voidaan katsoa perustuvan kunnan velvoitteisiin ja luonnolliseen monopoliasemaan markkinoilla. Kuntalain hallituksen esityksen (HE 268/2014) mukaan kilpailutilanteessa markkinoilla hoidettaviksi ei katsota sellaisia tehtäviä, joissa toiminta perustuu lakiin perustuvaan monopoliasemaan tai luonnolliseen monopoliasemaan sekä tällaiseen toimintaan välittömästi liittyvään toimintaan vaikka toiminta täyttäisikin muutoin esimerkiksi elinkeinotoiminnan edellytykset. Lakiin perustuvia monopoleja ovat hallituksen esityksen mukaisesti muun muassa vesihuoltotoiminta laitoksen toiminta-alueella. Edellä mainituilla perusteilla takauksen antamisen voidaan katsoa kuuluvan kunnan toimialaan eikä takauksen antamiselle ko. ehdoin voitane katsoa olevan ongelmaa myöskään EU:n valtioneuvoston kannalta.

Osakkaiden päätöksenteko

Yhtiön poistoputkihankkeen rahoituspäätökset vuonna 2018 toteutettiin nyt esitetyn mallin mukaisesti yhtiön neljän suurimman osakaskunnan (Turku, Kaarina, Raisio, Naantali) takauksin. Poistoputkihankkeen viimeisimmässä rahoituspäätöksessä vastavakuudet olivat 50 % rahoituksen pääoman määrästä ja takausprovisio oli 0,20 % vuodessa myönnetyn takauksen määrästä.

Jotta ko. uudelleenrahoituksessa voidaan edetä, asia tulisi saada pikaisesti kunnalliseen päätöksentekoon. Turun, Kaarinan, Raision ja Naantalin kuntien tulisi viedä takauksen antaminen yhtiön tarvitsemalle uudelleenrahoitukselle päätöksentekoon jo ennen 27.9.2024 järjestettävää yhtiökokousta. Asian käsittelyaikataulun kiireellisyys johtuu siitä, että uudelleenrahoitus voidaan kilpailuttaa vasta kun takauksia koskevat päätökset on tehty ja ovat lainvoimaisia.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Eero Vainio

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että Turun seudun puhdistamo Oy voi hakea esittelytekstissä kuvatuille kohteille 35.000.000 euron uudelleenrahoituksen rahoituslaitoksilta seuraavin ehdoin:

- Lainat voidaan nostaa yhdessä tai useammassa erässä viimeistään 31.12.2025,

- laina-aika saa olla enintään 40 vuotta,

- takausvastuun määrä lainan jäljellä olevasta pääomasta, koroista ja luottosopimuksen mukaisista muista kuluista jakautuu seuraavasti: Turun kaupunki 71,9 %, Kaarinan kaupunki 12,0 %, Raision kaupunki 9,3 % ja Naantalin kaupunki 6,8 %,

- Turun seudun puhdistamo Oy:ltä peritään takausprovisio 0,20 % vuodessa myönnetyn takauksen määrästä ja,

- että Turun, Kaarinan, Raision ja Naantalin kaupungit antavat haettavalla rahoitukselle yhtiön esittämän omavelkaisen takauksen sekä edellyttävät yhtiöltä kuntalain 129 §:n mukaiseksi riittäväksi vastavakuudeksi uudelleenrahoituksen pääoman määrästä enintään 50 %:in suuruista vastavakuutta.

Kaupunginvaltuusto päättää myöntää Turun seudun puhdistamo Oy:n myöhemmin valittavien luotonantajien hyväksi 100 %:n omavelkaisen takauksen, jonka määrä on Raision kaupungin osalta 9,3 % haettavan lainan pääomasta, koroista, viivästyskoroista sekä luottosopimuksen mukaisista muista kuluista ja mahdollista liitännäiskustannuksista esiteltyjen ehtojen mukaisesti.

Takaus on takauksensaajalle ehdoton ja täysimääräisenä voimassa, kunnes päävelkasitoumuksen mukaiset velallisen vastuut on maksettu lopullisesti ja peruuttamattomasti takaisin luotonantajalle.

Vastavakuudeksi edellytetään jälleenrahoitettavan pääoman määrästä enintään 50 %:in suuruista vasta-vakuutta.

Kaupunginjohtaja valtuutetaan allekirjoittamaan ja hyväksymään takaussitoumus sekä vastaanottamaan yhtiön vastavakuus.

Pöytäkirja tämän asian osalta tarkastetaan heti.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.